

Synagra evalueert Belgische graanoogst

Synagra, de beroepsfederatie van de Belgische graanhandel, heeft zowel kwantitatief als kwalitatief een evaluatie opgemaakt van de Belgische oogst 2016 van strogranen. Dit op basis van de voorlopige cijfers van de verzamelaanvragen en een uitgebreide enquête over de opbrengsten onder de leden van Synagra.

Na de recordoogst van verleden jaar, kennen we deze oogst de keerzijde van de medaille.

Zowel op kwantitatief als kwalitatief vlak vielen de resultaten, op zijn zachts uitgedrukt, tegen. De uitzonderlijk natte weersomstandigheden hebben alle inspanningen van de landbouwer ongewild gefnuikt.

1. Opbrengsten

De opbrengsten van de granen waren zonder meer teleurstellend. Het natte voorjaar en vooral de hevige regens in de mei en junimaand hebben de nochtans beloftevolle vooruitzichten te niet gedaan. Naargelang de regio's en afhankelijk van de intensiteit van de regens zijn dan ook zeer heterogene rendementen behaald, gaande van 500kg (hagel) tot 9000 kg/ha. De kuststreek vertoont de betere resultaten en hoe meer landinwaarts hoe meer de resultaten in dalende lijn zijn. Voor de tarwe en de gerst, 93% van het Belgisch graanareaal, zijn de opbrengsten ongeveer 30% lager dan verleden jaar en 25% onder het 5-jaarlijkse gemiddelde. De tarweproductie daalde zo van ongeveer 2 Mt verleden jaar tot 1.4 Mt oogst 2016.

Ondanks een areaaluitbreiding van de granen met 3%, neemt de geraamde totaalproductie strogranen 2016 af van ongeveer 2.8 Mt vorig jaar tot 1.9 Mt of een afname van 32.7%.

De gemiddelde Belgische opbrengst per ha voor tarwe en gerst wordt respectievelijk op 6.69 en 6.18 ton per ha geraamd tegenover 10.1 en 10.46 ton verleden jaar. De spelt, met een halvering van het areaal, vertoont een daling van de totale opbrengst van 71% tegenover de vorige oogst en kan misschien een oplossing bieden voor het wegwerken van de overdrachtstocks. Enkel de koolzaadteelt had minder te lijden met een afname van de opbrengst/ha van slechts 12% met een totale productie van 45 461 ton of ondanks een areaaluitbreiding, 5.5% minder dan verleden jaar.

2. Kwaliteit

De slechte, natte weersomstandigheden tijdens het voorjaar en de bloei en ook in mindere mate bij de afrijping, hebben voor ernstige kwaliteitsproblemen gezorgd. Een ruime aantasting door fusariose hebben niet alleen de opbrengsten aangetast, maar ook de kwaliteit. Het resultaat was veel klein, verschrompeld graan met bijgevolg een laag HI-gewicht. Gelukkig was de schimmel hoofdzakelijk van het type "Microdochium nivale" die alle symptomen van fusariose opwekt, doch weinig of geen mycotoxines afscheidt.

a. HI-gewicht

Zowel voor gerst als voor tarwe worden abnormaal lage HI-gewichten vastgesteld. Voor de gerst vanaf 50kg wanneer 62-63kg de norm is. Voor tarwe vanaf 60kg met de standaardnorm van 72-73kg. Ook deze gehalten zijn zeer heterogeen naargelang de regio en zelfs sterk verschillend op perceelsniveau. Voor Wallonië zou voor de tarwe 20% < 70 kg, 25% tussen 70 en 72kg, 40% tussen 72 en 75 kg en slechts 15% > 75kg zich bevinden.

b. Hagberg

Analyses tonen aan dat vooral geoogst na 15/08 de tarwe een begin van kieming vertoonde met Hagberggehalten onder de norm van 220s.

c. Eiwitgehaltenes

De lagere opbrengsten hebben wel voor hogere eiwitgehaltenes gezorgd, doch door het niet voldoen aan de andere kwaliteitsparameters kan aan de eisen van de afnemers moeilijk voldaan worden.

d. Mycotoxines

Het mycotoxineniveau (DON en ZEA) valt op basis van de eerste analyses (ook voor-oogst) nogal mee, doch de zeer strenge eisen van sommige afnemers, vooral op het vlak van ZEA (zearalenone) geoogst na 15/08, kunnen hier wel voor specifieke problemen zorgen. Puntcontaminaties en een representatieve monsternamen kunnen voor wisselvallige resultaten zorgen.

e. Kleingraan

Door de fusariose-aantasting zijn er veel verschrompelde graantjes aanwezig. Bij reiniging is er dan ook een hoog percentage uitval waar te nemen.

3. Handel

Ook in de ons omringende landen werden dezelfde problemen vastgesteld. Vooral Frankrijk werd getroffen door de weersomstandigheden waar de oogst van tarwe met ongeveer 35% terugloopt. Duitsland zou 8.8% minder tarwe oogsten. Daarentegen zijn de opbrengsten in de Zwarte-Zee landen en de VS ongekend hoog. Daardoor bereiken de wereldproducties van tarwe en maïs (VS) recordhoogtes, wat mee zal spelen in de prijsvorming en de concurrentiepositie van de EU. De EU raamt dat de export met 10 Mt zal afnemen.

De graanhandel heeft als tegemoetkoming van de landbouwers en in de geest van een ketenbenadering, in België de ontvangstnormen op HI-gewicht verlaagd.

Onze afnemers laten voor het ogenblik weinig goodwill zien. Indien zij bij dezelfde leveringsvoorwaarden blijven zal de Belgische tarweoogst weinig food-, zetmeel- of ethanolbestemming kunnen vinden.

Slechts 5% van de tarweoogst zou eventueel de bestemming maalderij kunnen krijgen. Daarvan heeft minder dan 10% een HI van > 76kg en 20 à 25% tussen 74 en 76 kg en slechts 30% à 40% een Hagberg > 220s.

Naast een omzetsdaling voor de handel met ongeveer 40% (prijzen + minder collecte) zijn er ook ernstige economische gevolgen voor de sector (tewerkstelling, vrachtvervoer, conditionering- en analysekosten,.....) en vooral het probleem om bestaande contracten tegen bepaalde kwaliteitscriteria te honoreren.